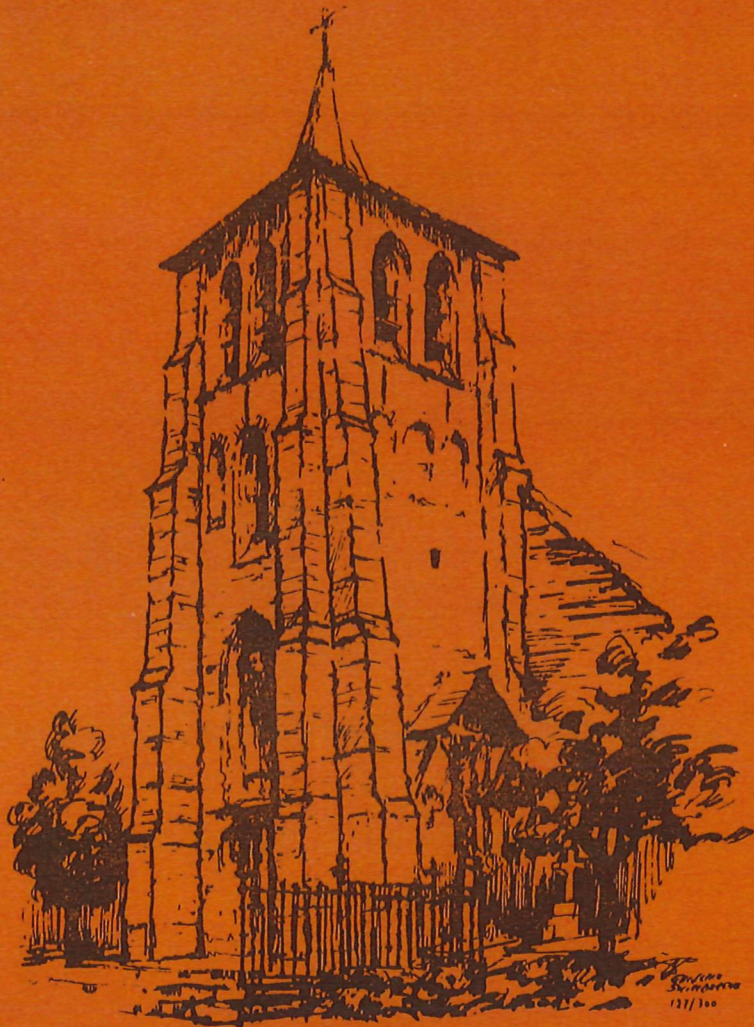

ZILLEGHEM

SEPTEMBER 1991 - 12de JAARGANG NR 3
DRIEMAANDELIJKS TIJDSCHRIFT

ZILLEGHEM

HANDELINGEN VAN DE KRING
VOOR HEEMKUNDE EN GESCHIEDENIS
"PASTOOR RONSE"

DRIEMAANDELIJKS TIJDSCHRIFT

I N H O U D

Cappon Géry	<i>Zedelgem in ongenade bij Commissaris Colens . . . . .</i>	83
Pollet Jules	<i>Het "Hulp- en Voedingscomiteit te Zedelgem . . . . .</i>	87
Deceuninck Victor	<i>Zuidwege juli 1918 . . . . .</i>	99

SEPTEMBER 1991 - 12de JAARGANG NR 3

REDAKTIE EN BEHEER

Jules Pollet
Patrick Arnou
Géry Cappon
Victor Deceuninck
Filip Demeyer
Michel Demeyer
Bertrand Denys

Engelstraat 2 Aartrijke
B.J. Lievensstraat 8 Zedelgem
Patrijzenhoek 9 Zedelgem
Groenestraat 29 Zedelgem
Aartrijksestraat 18 Aartrijke
Aartrijksestraat 18 Aartrijke
Klaprozenlaan 13 Loppem

Lidmaatschap: 250 F

Rek. 001-0771018-41 of 738-1172056-27

Heemkundige Kring "Pastoor Ronse"

Zedelgem

Studies verschenen in "Zilleghem" of uittreksels daarvan, mogen niet gebruikt noch aangehaald worden zonder te verwijzen naar dit tijdschrift en de auteur.

Ieder auteur is verantwoordelijk voor de inhoud van zijn artikels.

Verantw. Uitgever: Jules Pollet, Engelstraat 2, 8211 Aartrijke

**ZEDELGEM IN ONGENADE
BIJ COMMISSARIS COLENS**

Géry Cappon

Door de wet van 9 vendémiaire an IV (1 oktober 1795) werden onze gewesten ingelijfd bij de Franse Republiek. Er moest verder nog werk gemaakt worden van een geheel nieuwe bestuurlijke inrichting, waarbij het Leiedepartement - overeenkomstig met de provincie West-Vlaanderen - werd opgesplitst in 40 kantons en dit volgens de wet van 26 pluviöse IV (15 februari 1796). Zedelgem werd toegevoegd aan het kanton Oostkamp, dat 12 gemeenten omvatte. In het bestuur van het kanton zetelde een commissaris die rechtstreeks verslag moest uitbrengen bij de "Commissaire du Directoire" van de "Administration Centrale". Voor ons kanton was dat P.J. Colens, die voor Zedelgem weinig of geen lovende woorden over had, wat blijkt uit zijn briefwisseling met zijn rechtstreekse overste te Brugge.

Op 11 ventose VII (1 maart 1799) stelt commissaris Colens een lijst op van alle "agents municipaux" en de "adjoints" zoals trouwens van hem verwacht wordt te doen. Voor Zedelgem meldt hij dat Joseph Adriaens, een landbouwer, de "agent municipal" is en

deze functie reeds drie jaar waarneemt en verleden jaar trouwens herkozen was. Als "adjoin" wordt wagenmaker Marc Storme ingeschreven, die deze functie sinds 23 januari 1798 waarneemt. Weliswaar is zijn ambtstermijn verstreken en moet Marc Storme ofwel herkozen ofwel vervangen worden.

Naast deze loutere informatielijst, schets commissaris Colens in dezelfde brief in zijn gebrekkig Frans nog de situatie van zijn kanton Oostkamp. Hij pakt ermee uit dat de opstand in zijn kanton niet is losgebarsten. Hij doelt hier op de Boerenkrijg. Nochtans, zo voegt hij eraan toe, dat hier en daar kleine groepjes gevormd worden die hoofdzakelijk bestaan uit weerstandige priesters, die hun eed niet hebben afgelegd aan de Republiek, uit mensen van de adel en hun sympatisanten.

Maar de "echte", meldt Colens, gaan naar de omliggende opstandige kantons, terwijl de mobiele eenheden niets onverlet laten deze laatste op continue wijze proberen te vatten en een proces tegen hen aanhangig te maken. Verder verklaart commissaris Colens dat hij de plaatselijke besturen uit zijn kanton geen verwijten kan toesturen, betreffende de laatste uitgevaardigde besluiten van de "administration centrale". In de maand brumaire (23 oktober - 21 november) werden de koorden van de klokken weggenomen in alle kerken en alsof dat nog niet volstond, werden ook te trappen naar de klokketorens compleet stuk geslagen. Hij gaat er duidelijk fier op te kunnen melden dat deze rekwisitoren uitgevoerd werden in zijn kanton Oostkamp. Verder voegt hij eraan toe alle dagen verslagen te mogen ontvangen, die hem duidelijk voldoening en tevredenheid schenken.

En waar hij in zijn brief geen enkele gemeente uit zijn kanton ook

maar op één of andere manier vernoemt, blijkt Zedelgem het zwarte schaap te zijn in zijn kudde, waar alles misloopt. "Je doute de la conduite d'un seul agent municipal, qui est celui de Zedelghem". En van de "garde-champêtre" uit Zedelgem ontvangt hij geen enkel rapport... Commissaris Colens voegt er zelfs aan toe dat de Zedelgemse veldwachter bescherming verleent aan weerstandige priesters. Deze uitlatingen aan het adres van de veldwachter waren uit de lucht gegrepen, aangezien hij er onmiddellijk aan toevoegt dat hij de veldwachter van Zedelgem nog nooit aan dergelijke praktijken schuldig heeft bevonden.

Voor de Zedelgemse pastoor E.H. Bernard Gillis heeft de commissaris zeker geen lovende woorden over. Hij beweert dat de pastoor op zijn minst de registers gedurende verschillende jaren heeft verwaarloosd en dat hij slechts enkele oude exemplaren kon aanbieden met een inventaris. E.H. Gillis zou de commissaris verteld hebben dat de andere registers gedeponereerd waren op het Brugse Vrije en in het Seminarie te Brugge, waarop Colens onverlet naar het Seminarie zou geweest zijn en de verklaring van de Zedelgemse pastoor Gillis vals zou hebben bevonden. Daarop heeft de commissaris onmiddellijk zich terug naar Zedelgem begeven om de pastoor aan de tand te voelen. Ook Joseph Adriaens liet hij niet ongemoeid, want hij dacht dat deze beide heren het op een akkoordje gegooid hadden. Hij heeft hen onverbiddelijk de registers opgeëist en erop gewezen hen te zullen veroordelen indien zij de wet niet zouden naleven. De dag erop waren de registers bij "agent municipal" Joseph Adriaens en pastoor Gillis was gevluht of ondergedoken.

Om te besluiten vraagt Colens aan de "commissaire du Directoire"

of hij dat voldoende acht om Adriaens uit zijn ambt te schorsen. In geval van een positief antwoord, stelde Colens reeds een kandidaat voor in de persoon van Jean François Vyncke, een man met ervaring.

Zoals reeds hoger vermeld dateerde deze brief van 1 maart 1799. In de registers van de Burgerlijke Stand te Zedelgem blijkt dat het doopregister van E.H. Bernard Gillis werd afgesloten op 6 maart 1797 door Joseph Adriaens, die op 16 maart 1797 zijn eerste geboorte-akte inschrijft en nog wel van zijn zoon. Mogen we daaruit besluiten dat commissaris Colens op zijn minst foutief is in zijn brief of had hijzelf heel wat op zijn kerfstok?

Nauwelijks twee maanden later, op 26 april 1799, richt commissaris Colens opnieuw een schrijven naar de "administration centrale". Opnieuw vaart hij uit tegen Zedelgem, alwaar, naar hij beweert, een samenzwering van verscheidene personen is opgezet, waarvan sommigen zelfs niet zijn ingeschreven in het register en dus geen stemrecht hebben.

Aan het hoofd staat Jean-Baptiste De Vleeschauwer, herbergier in de Gouden Leeuw en de uit zijn ambt geschorste Joseph Adriaens. Hij meldt dat de nieuwe verkozen "agent municipal" Pierre Pattyn is, landbouwer en dat als "adjoint" Joseph Demarée verkozen was. Colens weet eraan toe te voegen dat hij de capaciteiten van beide heren niet kent, maar hij heeft zich laten informeren dat zij beschermers zijn van onbeëdigde priesters.

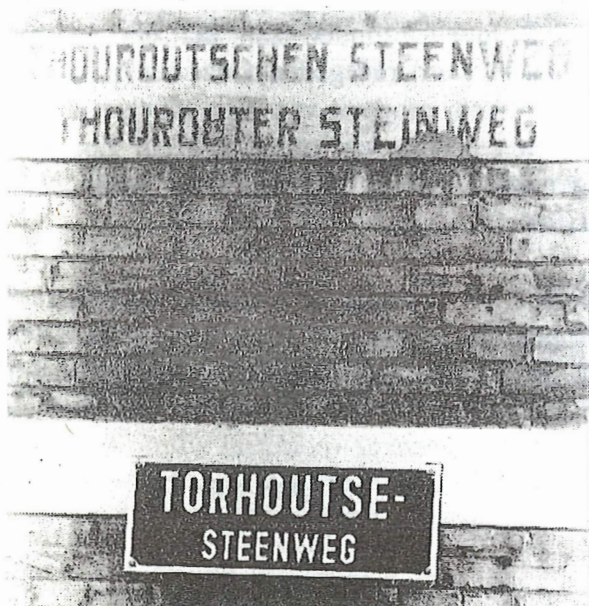
In de rand van zijn lijst meldt de commissairs dat Pierre Pattyn en Joseph Demarée verkozen zijn door niet-stemgerechtigde personen en dat Joseph Adriaens ontslagen is uit zijn ambt sinds 16 maart

1799 en voorlopig vervangen is door Jean Vyncke, die veel capaciteiten en burgerzin heeft. Commissaris Colens vraagt of hij de nieuwe verkozenen moet installeren of dat Jean Vyncke voorlopig het ambt moet blijven waarnemen totdat de zaak Adriaens is opgehelderd.

Bronnen:

1. R.A.B.: Fonds Franse Hoofdbesturen nr. 185 (3 documenten)
2. Dr. J. DESMET, Inventaris van het Archief van de Franse Hoofdbesturen in West-Vlaanderen 1794-1814, Brussel, 1951.
3. Gemeentearchief Zedelgem (Burgerlijke Stand 1797).

HET "HULP- EN VOEDINGSCOMITEIT TE ZEDELGEM"

1914 - 1918

Jules Pollet

We geven hier een vervolg op de bijdrage, verschenen in ZIL-
LEGHEM 1990 p. 128 en 1991 p. 28.

Een klacht tegen het plaatselijk comiteit.

Een brief, gedateerd 28 januari 1916, werd door het provinciaal comiteit van Brugge gezonden aan het plaatselijk comiteit van Zedelgem. Daarin werd meegedeeld dat een klacht tegen hen was ingediend. Die klacht ging uit vanwege vluchtelingen uit Beerst en Woumen, die ten getalle van omtrent 41 in Zedelgem verbleven. Zij bekloegen zich erover dat zij *"niet zoals het behoort van kledij voorzien zijn"*.

Driemaal tijdens het voorbije jaar, in januari, maart en september, waren kledingstukken, in totaal voor 12.431,30 fr ter beschikking gesteld van het plaatselijk comiteit van Zedelgem. Maar, zo kloegen de vluchtelingen, *"slechts eenmaal in de uitdeeling van kledingstukken begrepen geweest (te) zijn"*. Aan het comiteit van Zedelgem werd dan ook door het provinciaal comiteit gevraagd *"zonder den minsten uitstel bescheid te geven"*.

Het antwoord van het Zedelgemse comiteit is gedateerd 9 februari 1916. Ze laten de heren van het provinciaal comiteit weten *"dat de klacht gedaan door een zekere vluchteling, alhier verblijvende, teenemaal ongegrond is"*. Alleen de zending van kledingstukken immers van 8 februari 1915 was uitsluitend voor de vluchtelingen bestemd. De twee andere zendingen moesten ten goede komen aan de Zedelgemse behoeftigen. En toch... ook deze twee zendingen zijn *"uitgedeeld aan de noodlijdende der gemeente en aan de vluchtelingen, alhoewel de bestemming voor de eerstgenoemde was, volgens bijgevoegden brief van het provinciaal comiteit"*.

Verder lezen we in deze brief dat de kledingstukken werden uitgedeeld aan 237 huisgezinnen. Ook laten de heren van het Zedelgemse comiteit weten: *"de vrouw die haar beklag deed, is nooit tevreden met den onderstand, alhoewel de vluchtelingen in zekeren zin, beter bedeed worden dan onze arme menschen"*.

Het slot van het antwoord luidt: *"Wij verhoppen, mijnheeren, dat in 't vervolg er geen gehoor meer zal gegeven worden aan al zulke ongegronde aantijgingen, en bieden u ondertusschen de betuiging onzer meeste achting"*. Zo waren deze heren het dan ook weer eens gezegd.

Het lokaal waar de plaatselijke comiteiten deze kledingstukken konden afhalen, was *"het gesticht Hemelsdaele, Wapenmakerstraat te Brugge"*.

De financiële toestand van het Zedelgemse comiteit.

Om een idee te hebben over de geldelijke toestand van het comiteit van Zedelgem halen we enkele gegevens uit de rekeningen van het comiteit. We nemen de rekening van maart 1916. Die zag eruit als volgt:

- ONTVANGSTEN:

in kas:	68,61
vw. provinciaal comiteit	737,00
vw. gemeente en armbestuur	<u>3000,00</u>
TOTAAL:	3805,61 fr.

- UITGAVEN:

aardappels voor de noodlijdende:	1500,00
kosteloze uitdeling van rogge:	60,00
tarwe:	584,00
spek:	255,19
kolen:	404,00
winkelwaar:	96,20
versterkende voedsels:	48,40
smout:	<u>87,40</u>
TOTAAL:	3035,19 fr.

In kas einde maart 1916: $3805,61 - 3035,19 = 770,42$ fr.

Het aantal ondersteunde huisgezinnen was 152 met in totaal 999 personen. De "*huidige wezenlijke bevolking der gemeente: 5.129*". In de rekening van mei 1916 zien we dat het aantal ondersteunde huisgezinnen 210 is met in totaal 1260 personen. Gedurende deze maand is 1625 fr ontvangen van het armbestuur. Er werd uitgegeven aan bedeling van

tarwe:	825,00
aardappelen:	319,56
smout:	136,00
winkelwaar:	172,00
kolen:	152,00
versterkende middelen:	<u>122,50</u>
TOTAAL:	1.754,06 fr.

Tot 30 juni 1916 was er 18.450,33 fr voor onderstand van behoeftigen uitgegeven door het plaatselijk comiteit van Zedelgem. Op 30 juni 1916 was er 840,96 fr in kas; de winsten verwezenlijkt door de afdeling "voeding" waren opgelopen tot 1.838,23 fr en de officiële en verdoken fondsen van het plaatselijk comiteit bedroegen 1250 fr.

Hulpcomiteit en bureel van weldadigheid.

Op de vergadering van het nationaal comiteit, 5 april 1916, waar ook de afgevaardigden der provinciale comiteiten zitting hadden, kwam ter sprake dat sommige burelen van weldadigheid (armbesturen) hun *"liefdadige zending schijnen uit het oog te verliezen"* en de zorg voor de behoeftigen volledig overlaten aan de plaatselijke hulpcomiteiten. Zo komt het dat sommige armbesturen *"besparingen gedaan (hebben) die voor het oogenblik tamelijk grote sommen bedragen"*.

Zulk een toestand kon niet worden geduld. Daarom *"worden de plaatselijke comiteiten verzocht zonder uitstel te laten weten waarin de tusschenkomst der plaatselijke instellingen van liefdadigheid in de bekamping der ellende die door den oorlog teweeggebracht werd, bestaat"*. Hiermede zouden de provinciale comiteiten voort-

aan rekening houden om hun tussenkomst te bepalen.

In zijn antwoord schrijft het comiteit van Zedelgem *"dat het bureel van weldadigheid dezer gemeente, gedurende den oorlog ruimschoots tusschenkomt in het verlenen van hulp aan de noodlijdenden... Ongeminderd de gewone toelage werd aan buitengewone hulp uitgegeven eene totale som van 11.241,92 fr."*

"Toelagen aan het Comiteit verleend door het Armbestuur" waren in:

mei 1915	1908,00
juni	2000,00
juli	1256,80
augustus	1000,00
september	1000,00
oktober	1042,40
november	34,72
december 1915 en januari, februari en maart 1916	<u>3000,00</u>
TOTAAL:	11.241,92 fr.

Plaatselijke voedselproductie.

Door het provinciaal comiteit werd op 26 juni 1916 aan het comiteit van Zedelgem gevraagd hoe groot de bezaaide oppervlakte was in de gemeente. Deze vraag werd gesteld *"ten einde de behoeften der bevolking, in Amerikaansch graan, te kunnen doen gelden"*, na te hebben berekend *"welke de opbrengst kan zijn van den inland-schen oogst die nu te groeien staat"*.

Om deze vraag te beantwoorden hoefde iemand van het plaatselijk comiteit maar even binnen te lopen in het gemeentehuis, dan gevestigd ter herberg van Alidor Beernaert - Monballiu (Groene-straat 31). Daar zou men alle gevraagde inlichtingen vinden. Op bevel immers van de Duitse militaire overheid had het gemeente-bestuur in april 1916 een telling van de teelten moeten verrichten. Voor het comiteit werd het zo allerminst een zware karwei.

In die tijd waren in Zedelgem 207 landbouwers (bedrijven van meer dan 1 ha.) en 321 kleingebruikers (bedrijven met minder dan 1 ha.) Samen dus 528 landgebruikers van wie er
 253 woonden in Zedelgem en
 275 in Veldegem.

Het volgende antwoord werd gegeven:

Aantal ha.	tarwe	rogge	aardappelen
bij de landbouwers	15,43	340,05	133,98
bij de kleinverbruikers	2,83	102,49	70,38
TOTAAL:	18,26	442,54	204,36

Daarbij werd ook vermeld dat dan te Zedelgem 156,61 ha bezaaid waren met haver en 27,14 ha met "beetrappen".

Op 18 juli 1916 zond het plaatselijk comiteit van Zedelgem zijn antwoord naar het provinciaal comiteit te Brugge.

De totale oppervlakte, waarop tarwe, rogge, aardappelen, haver en

beetrapen te groeien stonden, bedroeg dus 848,91 ha of 37,55 % van de totale oppervlakte van Zedelgem (2.262,86 ha).

Slachten en uitverkopen van een koe.

Door de zorgen van het plaatselijk comiteit werd soms een rund aangekocht en geslacht. Dit vlees werd dan verkocht en ook wat uitgedeeld aan de armen.

Zo werd op 30 juni 1916 een koe van 497 kg aangekocht aan H. De Muyt aan 1,25 fr het kg. Totale aankoopprijs: 621,25 fr. De kosten van het slachten bedroegen 20 fr; keuringskosten: 2,50 fr en voor 32,25 fr vlees werd gratis uitgedeeld aan de armen door Aug. Vande Wijngaerde. Zo werd in totaal de som van 676 fr uitgegeven.

Het vlees van   1e klas werd verkocht aan 3,50 fr
    2e klas aan 3 fr en
    3e klas aan 2,50 fr het kg.

De totale opbrengst was 708,25 fr.

Er was dus een zuiver overschot van 32,25 fr.

Nogmaals op 21 juli 1916 en op 28 juli 1916 werd een koe geslacht en uitverkocht. Het vlees van 1e klas kostte dan respectievelijk 3,25 en 3,10 fr, dat van 2e klas 2,75 en 2,60 fr, dat van 3e klas 2,25 en 2,10 fr.

Geneeskundige hulp.

In zitting van 20 juli 1916 besliste het nationaal comiteit "*aan alle*

verenigingen van onderlingen bijstand, die op 1 augustus 1914 bestonden en die een genees- en artseneeskundigen dienst te behoeve hunner leden en dezer familie ingericht hadden" maandelijks 0,60 fr te betalen per familiehoofd, ingeschreven bij zo'n vereniging.

Die verenigingen van onderlinge bijstand (mutualiteiten) die toen te Zedelgem bestonden, waren:

De Verre Werkers - O. Sabbe

Deugd en Spaarzaamheid - D. Monballyu

Uitlandersbond van Veldeghem - A. Puype.

Ook geneeskundige hulp zou worden gegeven aan gezinnen van soldaten onder de wapens (steunloze gezinnen), aan noodlijdende gezinnen en aan vluchtelinggezinnen.

Voor deze hulp kwamen dan in aanmerking te Zedelgem:

- 50 steunloze gezinnen
- 270 noodlijdende gezinnen
- 30 gezinnen van vluchtelingen.

Voor die gezinnen werd een hulpgeld gegeven van 1 fr per maand. Die gelden gingen naar dokterskosten en de enige dan werkende dokter te Zedelgem, Prosper Behey, stemde erin toe die dienst te verzekeren. Langs het plaatselijk comiteit gingen die gelden dan ook naar dokter Pr. Behey.

Op 10 november 1916 laat het provinciaal comiteit van Brugge weten aan het plaatselijk comiteit van Zedelgem dat voor de geneeskundige dienst, tijdens het 4e kwartaal van 1916 volgende maandelijks hulpgelden zullen worden toegekend:

aan 50 steunloze gezinnen: 50 fr.
 aan 30 noodlijdende vluchtelingen-gezinnen: 30 fr.
 aan 250 noodlijdende werklozen-gezinnen: 250 fr.
 aan 20 noodlijdende gezinnen: 20 fr.

In het totaal dus voor 350 gezinnen: maandelijks 350 fr door het plaatselijk comiteit aan dr. P. Behey uitbetaald.

Vanaf februari 1917 werd een hulpgeld van ongeveer 1,50 fr toegekend aan de noodlijdende gezinnen, ook die van werklozen en vluchtelingen. Vanaf mei 1917 komt 1 fr bij voor ieder bevalling.

Die hulpelden bedroegen:

1917	Steunlozen	Noodlijdenden	Bevallingen	TOTAAL
januari	50	320,00	-	370,00 fr
februari	50	476,30	-	526,30 fr
maart	50	476,30	-	526,30 fr
april	50	551,25	-	601,25 fr
mei	50	624,75	35	709,75 fr
juni	50	624,75	40	714,75 fr
juli	51	588,00	40	679,00 fr
augustus	51	588,00	45	684,00 fr
TOTAAL	402	4.249,35	160	4.811,35 fr

Vanaf september 1917 werden deze betalingen niet meer langs het comiteit om, maar rechtstreeks aan de dokter gedaan. Zo werden ze niet verder door het comiteit ingeschreven.

Aanbevelingen.

Op 30 augustus 1916 werden vanwege het provinciaal comiteit enkele aanbevelingen gestuurd aan de plaatselijke comiteiten.

1. *Meststoffen voor de landbouw.* Er werd verwezen naar een tekst van "den belgischen staatshuishoudkundige E. De Lavaleye" die schreef "dat voorheen de vlaamsche landbouwers voor de bemesting hunner gronden een voornaam nut trokken uit de moerasplanten getrokken uit grachten en beken, alsook uit slijk gebaggerd uit de vaarten en waterloopen". Het is dus wenselijk "nu dat er schaarschheid aan kunstmatige vetstoffen bestaat en dat de landerijen hoe lager hoe meer uitgeput geraken" dat de plaatselijke besturen zouden "overgaan tot kuisching der vestingen, vaarten, waterloopen, beken en grachten". Zo zou er arbeid zijn voor werklozen, meststoffen voor de landbouw en ook de openbare gezondheid zou worden bevorderd.

2. *Uitdeling van kledingstukken.* Ieder gift van kledingstukken moet ingeschreven worden in het "eenzelvigheidsboekje" waarvan ieder ondersteunde drager moet zijn. Moet worden ingeschreven: aard der kledingstukken die werden gegeven en de datum waarop de gift gebeurde. De plaatselijke comiteiten mogen alleen klederen aanvragen naargelang de werkelijke behoeften. Voortaan moeten ze nauwkeuriger te werk gaan bij hun aanvragen "willen zij die zien inwilligen".

3. *Schoolmaaltijden, schoolsoep.* Deze worden door geldelijke steun van het nationaal comiteit tot stand gebracht en mogen dus niet aan het publiek worden voorgesteld als een gemeentelijke

inrichting. En toch gebeurt dit in sommige gemeenten. *"Het is de strenge plicht der plaatselijke comiteiten te zorgen dat alle bekendmakingen dienaangaande in naam van het Nationaal Hulp- en Voedingscomiteit uitgegeven worden"*. De schoolmaaltijd moet bestaan uit bestanddelen die minimum 12 centimes per rantsoen bedragen. Anders wordt de toelage niet uitbetaald.

Richtlijnen van het provinciaal comiteit.

Op 9 oktober 1916 komen richtlijnen vanwege het provinciaal comiteit voor de plaatselijke comiteiten:

1. Ieder gezinshoofd moet een gezinskaart hebben om eet- en voedingswaren te verkrijgen in het magazijn van het plaatselijk comiteit. Bij misbruiken mag het plaatselijk comiteit de gezinskaart niet afnemen; daartoe is alleen het provinciaal comiteit bevoegd.

2. Het magazijn moet zo ingericht zijn dat bij koud of slecht weer de mensen niet hoeven buiten te staan om hun beurt af te wachten. Dit in verband met de opbare gezondheid.

3. Plaatselijke comiteiten die schoolmaaltijden organiseren krijgen *"een wekelijksch bijvoeglijk meelrantsoen van 325 grammen per kind"*.

(vervolg: zie blz. 102)

ZUIDWEGE JULI 1918

V. Deceuninck

De luchtfoto's genomen door de geallieerden in 1917 en 1918¹ laten zien dat de kaart van Zedelgem opgemaakt door de Duitsers² niet helemaal strookt met de werkelijkheid van toen.

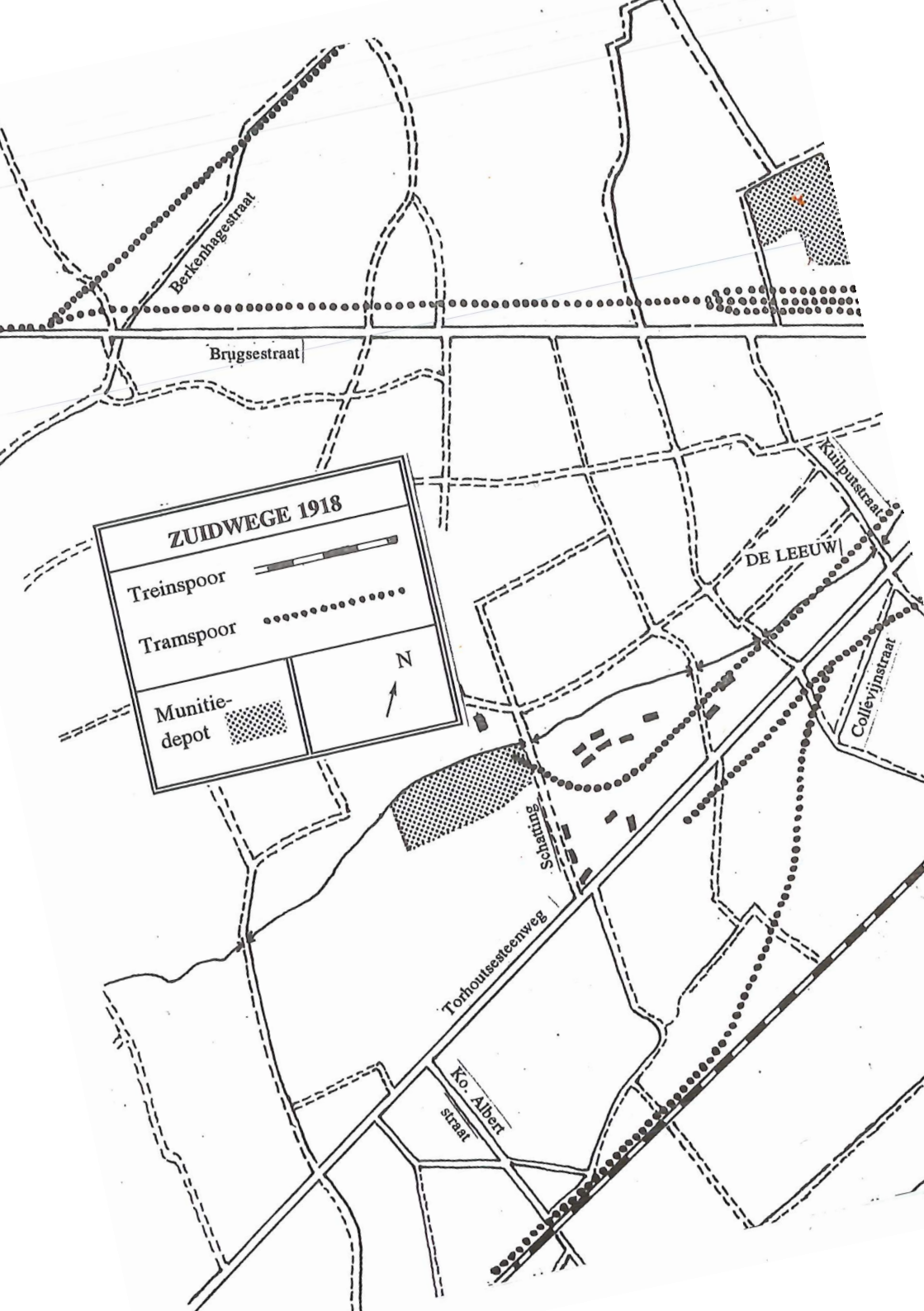
Inderdaad, de spoorvertakkingen en de inplanting van de barakken op het gebied tussen de Torhoutsesteenweg en de huidige spoorlijn werden enkel "schematisch" getekend. Dat is duidelijk te merken wanneer we de kaart vergelijken met de luchtfoto genomen op 3 juli 1917 door piloot kapitein Jaumotte en luitenant Wouters als "observateur". We hebben gepoogd de juiste toedracht van de zaak te schetsen op de bijgevoegde kaart, die echter de toestand weer-geeft van 17 juli 1918 - dus een jaar later - overgenomen van een luchtfoto genomen op die datum. Als basis werd de kaart van 1917 gebruikt, zodat ermee kan vergeleken worden. Duitse "barakken" werden erop aangeduid, in zover het mogelijk was die als zodanig te identificeren. Enkele (huidige) straatnamen werden eveneens aangebracht, opdat de lezer zich beter zou kunnen oriënteren.

Op te merken valt dat toen in één jaar tijd toch heel wat "openbare werken" konden verwezenlijkt worden.

---

¹ Collecties Koninklijk Legermuseum - Brussel

² Bijvoegsel aan "Zilleghem", 12de jg. nr 2

ZUIDWEGE 1918

Treinspoor

Tramspoor

Munitie-depot

N

Beckenhagestraat

Brugsestraat

Kuilputstraat

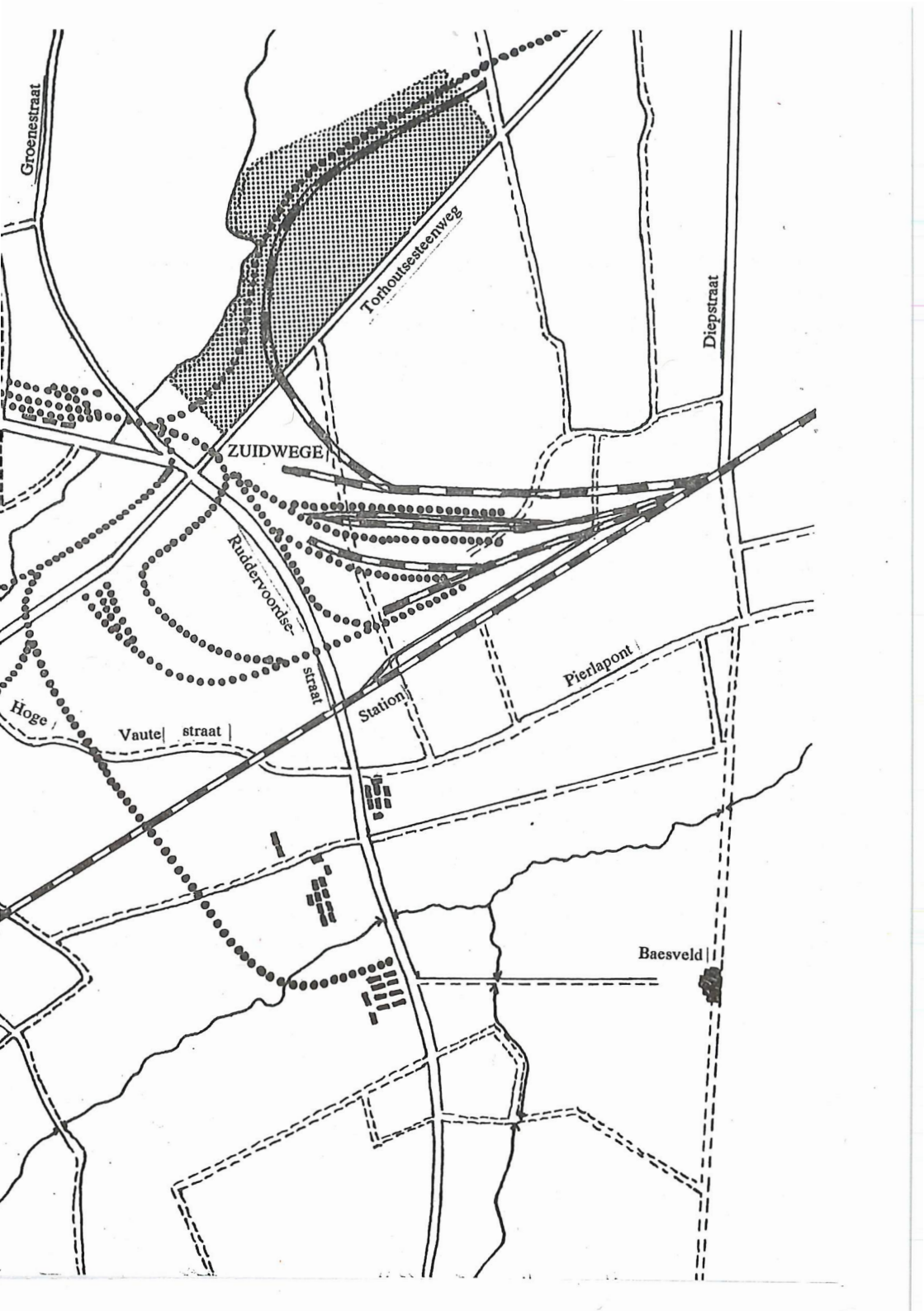
DE LEEUW

Collevijnstraat

Scheutweg

Torhoutsesteenweg

Ko. Albert
straat

Groenestraat

Tonhoussteenweg

ZUIDWEGE

Riddervoorde straat

Hoge

Vaute straat

Station

Pierlapont

Baesveld

Diepstraat

(Vervolg van blz. 98)

Werklozen.

Door het provinciaal comiteit werd aan de plaatselijke comiteiten gevraagd een lijst op te maken met de "*volledig en nauwkeurige aantallen der werklozen*" alsook de totale vergoeding die voor de maand oktober 1916 zou moeten uitbetaald worden. Op 23 september 1916 werd deze lijst door het plaatselijk comiteit van Zedelgem opgemaakt. We laten ze hier volgen:

STEUN AAN WERKLOZEN	Zedelgem	Veldegem	per week
Ongehuwde werkozen ouder dan 16 j.	126	68	3 fr
Werkloze familiehoofden (mannen)	182	152	3 fr
Niet-werkloze huishoudsters	90	-	1,50 fr
Kinderen beneden 16 j.	526	422	0,50 fr
Werkloze huisvrouwen	-	-	-

Er was voor Zedelgem in totaal een werklozenvergoeding nodig van 1.322 fr. per week; voor Veldegem: 871 fr. Samen: 2.193 fr. De totale vergoeding voor oktober '16 was: $2.193 \times 4 = 8.772$ fr. Die gegevens werden door het schepencollege goedgekeurd op 29 september 1916.

Een nieuw "Comiteit voor Werklozen" werd op 16 oktober 1916 aangesteld:

Voorzitter: L. Baert, was bij het begin van de oorlog aangesteld als kapitein van de Burgerwacht.

Secretaris-tresorier: L. Berquin, notaris

Leden: H. De Muyt, burgemeester
H. Lievens, schepen
P. Behey, geneesheer
C. Hatse, secretaris arbestuur.

Op dezelfde 16 oktober 1916 werd ook het "plaatselijk Comiteit van Zedelghem tot hulp en bevoorrading" vernieuwd:

Voorzitter: H. De Muyt, burgemeester

Ondervoorzitter: C. Debandt, onderpastoor

secretaris-tresorier: H. Vyncke, gemeentesecretaris

Leden: L. Baert
P. Behey
L. Berquin
A. Cools, gemeenteontvanger
H. Lievens
C. Hatse
A. Vande Wijngaerde, voorzitter arbestuur.

Krijgsgevangenen.

Door het Belgisch agentschap voor hulp aan krijgsgevangenen werd ook regelmatig aan de gemeente meegedeeld wie krijgsgevangenen was genomen en waar ze verbleven. Bedoeling van dit agentschap was hulp te bieden aan krijgsgevangenen waar dit nodig was.

Op 23 oktober 1916 bv. laat dit agentschap aan de burgemeester van Zedelgem weten dat Cool Aloïs, 4e Linie nr. 56566 te Döberitz als krijgsgevangene verblijft en in nood verkeert. Door het agentschap voor hulp aan krijgsgevangenen werd hem een pak opgestuurd. En nu vragen zij hem regelmatig vanuit Zedelgem hulp te bezorgen.

Onderstand of hulpverlening.

Onderstand of hulp die verleend werd aan noodlijdenden en behoeftigen was ingedeeld in volgende categorieën:

Hulp of onderstand A:	voor noodlijdende gezinnen
Hulp of onderstand B:	voor gezinnen van soldaten onder de wapens, ook genoemd: steunloze gezinnen.
Hulp of onderstand C:	voor noodlijdende werklozen-gezinnen
Hulp of onderstand D:	voor noodlijdende vluchtelingen-gezinnen.

In augustus 1917 zouden die categorieën samengevoegd worden in de VOEDINGSONDERSTAND. Die onderstand zou vanaf die datum als volgt per 14 dagen worden berekend: voor het gezinshoofd: 14 fr per veertien dagen, waarbij 7 fr voor de andere gezinsleden.

Voor een gezin van bv. 5 leden was dit: $14 + (4 \times 7) = 42$ fr per 14 dagen.

Hoeveel bedroeg nu die hulp voor de noodlijdenden te Zedelgem?

Eerst even zien van wie en hoeveel gelden er werden ontvangen. Van 1 november 1915 tot 31 oktober 1916 kwamen de hulpgelden vanwege het nationaal en provinciaal comiteit, alsook in geringere mate vanwege gemeente en arbestuur:

van 1.11.1915 tot 31.01.1916:	37.352,39
van 1.02.1916 tot 30.04.1916:	38.056,00
van 1.05.1916 tot 31.07.1916:	48.371,10
van 1.08.1916 tot 31.10.1916:	<u>47.072,74</u>
TOTAAL:	170.825,23 fr.

In diezelfde periode werd door het plaatselijk comiteit uitgegeven:

van: tot:	1.12.'15 31.1.'16	1.02.'16 30.04.'16	1.05.'16 31.07.'16	1.08.'16 31.10.'16	Totaal
Hulp A	5.459,43	6.330,35	6.660,35	5.444,36	23.894,69
Hulp B	10.200,00	10.200,00	10.200,00	10.200,00	40.800,00
Hulp C	17.804,00	19.505,00	28.322,00	27.950,00	93.581,00
Hulp D	2.430,57	1.235,00	2.036,65	1.705,64	7.407,86
					165.683,55

Het plaatselijk hulp- en voedingscomiteit, Zedelgem-dorp en Veldegem samen, verklaarde "*sedert het ontstaan van het nationaal hulp- en voedingscomiteit*" de volgende gezamenlijke geldsommen te hebben uitgedeeld:

tot:	Hulp A	Hulp B	Hulp C	Hulp D
30.06.'15	9.949	30.210	6.446,10	2.051,20
30.09.'15	27.949	47.050	66.013,50	4.291,52
30.06.'16	47.745	67.450	154.410,26	4.758,00
30.06.'16	60.925	77.650	196.882,89	3.725,42
Totaal:	146.568	222.360	423.752,75	14.826,14

Totaal Hulp A, B, C, en D : 807.506,89 fr.

Om die "gezamenlijke geldsommen" te kunnen uitdelen aan de noodlijdenden hadden de plaatselijke comiteiten van Zedelgemdorp en Veldegem toelagen ontvangen vanwege:

- nationaal en provinciaal comiteit (1)
- gemeentebestuur (2)
- armbestuur (bureel van weldadigheid) (3)
- private giften (4)
- winst verwezenlijkt door het comiteit (5)

Die toelagen laten we hier volgen:

	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
tot 30 juni '15	46.656,30	1.000	1.000	-	-
tot 30 dec. '15	150.269,30	2.000	2.000	36,72	-
tot 30 juni '16	269.731,26	3.000	1.250	182,00	200
tot 30 sept. '16	335.457,89	1.000	1.000	-	350
Totaal:	802.114,75	7.000	5.250	218,72	550

Alles samen: 815.133,47 fr.

Hoeveel "genothebbers van den onderstand", ondersteunde noodlijdenden waren er nu wel?

Hierover vonden we verschillende cijfers.

In een document, gedateerd 16 januari 1917, vinden we

- voor Zedelgem-dorp	1260 ondersteunden
- voor Veldegem	800 ondersteunden
Totaal:	2060 ondersteunden.

In een ander document lezen we dat

- 1300 personen "Hulp A" ,
- 250 personen "Hulp B" en
- 1400 personen "Hulp C" genoten.

Van "Hulp D" (hulp aan vluchtelingen) is in dit dokument geen spraak.

De rekening van het plaatselijk comiteit van Zedelgem-dorp geeft op voor november 1916:

	Ontvangsten	Uitgaven
Hulp A	4.207,74	1.182,30
Hulp B	3.400,00	3.400,00
Hulp C	10.965,00	10.965,00
Hulp D	800,00	800,00
Winst voeding	125,00	
Totaal:	19.497,74	16.347,30
In kas:		3.150,44
Balans:	19.497,74	19.497,74

Verdere mededelingen.

Op 4 november 1916 deelt het provinciaal comiteit aan de plaatselijke comiteiten mee dat het nationaal comiteit op 19 oktober 1916 nogmaals de nadruk erop heeft gelegd dat bij de aanstaande uitdeling van kledingstukken aan alle ondersteunden een "eenzelvigheidsboekje" zou worden overhandigd "waarin de giften van allen aard die zij ontvangen, aangetekend worden". De ondersteunden hielden niet veel van dit eenzelveigheidsboekje omdat daardoor op ieder ogenblik kon gecontroleerd worden wat ze hadden gekregen. Daarom lieten ze het zagezegd verloren gaan of zegden dat ze er nog geen hadden. En tegen die onwil was controle niet altijd gemakkelijk.

Op 23 november 1916 ontving Zedelgem vanwege het provinciaal comiteit 350 kg suiker à 2,40 fr met de strikte aanbeveling: "*Gij zult deze suiker willen verdeelen onder al de huisgezinnen uwer gemeente welke kinderen beneden de 5 j. tellen. Elk kind moet voor een gelijk deel in aanmerking komen*".

Vanaf 1 december 1916 zullen kolen verkrijgbaar zijn: 50 kg per 15 dagen en per gezin voor de genothebbers van "Hulp A" en "Hulp C". Het nationaal comiteit geeft een toelage van 40 fr per 1000 kg. Die kolenbedeling mag gedaan worden door het plaatselijk comiteit, ofwel mogen bons gegeven worden waarmee de kolen kunnen worden afgehaald bij een kolenhandelaar. Die kolenbedeling moest worden ingeschreven in de eenzelveigheidsboekjes der genothebbenden.

Op 15 december 1916 deelt het provinciaal comiteit mee aan het

plaatselijk comiteit van Zedelgem dat door de bezettende overheid het graanrantsoen van de inlandse graanoogst (15 sept. 1916 - 14 sept. 1917) verminderd wordt van 132 kg per inwoner tot 120 kg of 10 kg per maand te rekenen vanaf 1 november 1916. *"Bij toepassing dezer nieuwe schikkingen zal er door de Bezettende Overheid aan de bevolking uwer gemeente in het vervolg 200 gr graan per dag en per inwoner geleverd worden"*.

Bij die 200 gr geeft het provinciaal comiteit nog 120 gr meel per dag en per inwoner. *"Dus zult Gij voortaan van het Provinciaal Comiteit wekelijks slechts 4.500 kg meel ontvangen"*.

In verband met wat hier over de bevoorrading met meel wordt gezegd is het ook van belang te weten wat de verordeningen van de Duitse bezetter aangaande de oogst waren.

Op 6 augustus 1916 vaardigde de ortskommandant van Zedelgem, luitenant Rolbes, volgend bevel uit *"over den aanstaanden oogst"*. Zonder toelating van de kommandantur is het verboden zelf te dorsen. Uitzondering wordt gemaakt voor hen die niet meer dan 25 a van dezelfde graansoort hebben. Die kregen toelating om zelf te dorsen mits dit aan te vragen. Boeren die zelf dorsen moeten al het graan inleveren ter kommandantur op de dagen door de Duitse bezetter bepaald. Ook de afval van het graan moet ingeleverd worden. Zaaigraan zullen ze mogen behouden, op aanvraag en volgens de oppervlakte die ze zullen bezaaien. Ook het stro mogen ze behouden.

Alle andere boeren moeten hun oogstvruchten brengen naar de plaats waar de Duitse bezetter zijn dorsmachines zal opstellen. Tot zolang moeten de oogstvruchten in schelven blijven staan en in

geen geval in gebouwen of schuren worden ondergebracht. Onmiddellijk na het dorsen wordt de afval van het graan teruggegeven à rato van 5 à 7 % volgens de grootte der granen.

De boeren waren echter leep genoeg om toch een deel van het graan achter te houden. Vooraleer de schoven naar de aangeduide dorsplaats te voeren, sloeg men ze even ergens tegen een muur, waardoor een deel van het graan eruit viel. Dan was het alleen nog maar kwestie van het oolijk te kunnen verbergen opdat bij de volgende huiszoekingen dit graan niet kon gevonden worden. Zo hadden de boeren dan iets om hongerlijdende medeburgers te helpen of... voor de zwarte markt.

In ditzelfde Duitse bevel wordt ook gezegd dat het gemeentebestuur een bekendmaking zal ontvangen:

- 1° nopens de 44 kg broodgraan die per jaar en per kop zal worden voorzien;
- 2° nopens de hoeveelheid zaaigraan die ter beschikking zal worden gesteld,

nl.	voor tarwe:	170 kg per ha.
	voor rogge:	160 kg per ha
	voor haver:	150 kg per ha
	voor gerst:	150 kg per ha.

Al het graan dat niet dient tot broodgraan en tot zaaigraan zal door het Duitse leger worden opgekocht aan prijzen die later worden bekendgemaakt en in geld worden betaald.

De totale oogst van haver, winter- en zomergerst moet ingeleverd worden. Later zal worden bekendgemaakt hoeveel haver als voeder

BEKENDMAKING

Het is aan de inwoners toegelaten zelf hun boekweit en boonen te derschen. Na het derschen moeten de bezitters oogenblikkelijk de helft van het gedorschen goed op de Kommandantur afleveren, (ten minste 500 kil. per hectare voor den boekweit, en 1200 kil. per hectare voor de boonen.

Voor 1 November moet het derschen geëindigd zijn. Het strooi blijft voor den eigenaar. De gemeente staat verantwoordelijk.

Tegenhandelingen worden gestraft.

Zedelgem, 28 Augusti 1916.

ROLBES

Leutnant en Kommandant.

zal worden teruggegeven. Ook zal, op aanvraag, een gedeelte van winter- en zomergerst als voeder worden teruggegeven. De helft van rogge-, tarwe-, gerst- en haverstro wordt aan de boeren teruggegeven.

Over de oogst van boekweit en bonen volgde op 28 augustus 1916 een verordening vanwege ortskommandant Rolbes. Die vruchten mochten de boeren zelf dorsen. De helft echter van de opbrengst moesten ze ter kommandantur inleveren en dit

voor boekweit minstens 500 kg per ha

voor bonen minstens 1.200 kg per ha.

Vòòr 1 november moest het dorsen van boekweit en bonen beëindigd zijn. Een bevel voor de aardappeloogst zou ook nog volgen. Voorlopig echter mochten alleen vroege aardappelen worden geroid, in kleine hoeveelheid en met toelating van de kommandantur. Alleen rijpe aardappelen mochten geoogst worden. Het bevel over de aardappeloogst heb ik in deze bundel documenten niet gevonden.

Natuurlijk worden in deze verordening over de oogst ook straffen voorzien voor de overtreders. Die straffen zijn: 1 jaar opsluiting of 5.000 DM boete of beide. En aangezien bevelen er nu eenmaal zijn om ze te onderhouden, vooral wanneer ze uitgaan van de bezetter, volgde op 17 augustus 1916 een bekendmaking vanwege de ortskommandant waarin hij meedeelde streng op te treden tegen de overtreders: *"Ik verwittig nogmaals de bevolking dat ik de zwaarste straffen zal toepassen voor elke overtreding"*.

Een verordening van 9 november 1916 verplichtte de bezitter van melkkoeien al hun melk te leveren aan de melkerij van Aartrijke,

Bevel der Kommandantur

Te beginnen van Donderdag, 9 November aanstaande, is iederen bezitter van Melkkoeien verplicht **AL** zijn melk naar een der Melkerijen van Oostcamp, Thourout of Aertrycke te zenden:

Het boteren te huis is zeer streng verboden

Tegenhandelingen worden zwaar gestraft.

Zedelghem, 7 November 1916..

De Ortskommandant,

get. AMLUNG, L^t

Torhout of Oostkamp. Thuis boteren was ten strengste verboden. Op 19 juni 1917 wordt nader bepaald dat iedere melkkoe per week minstens 55 liter melk moet geven. Koeien die hieraan niet voldoen "worden op dwangbevel genomen" en de eigenaar een boete opgelegd van 1/2 DM per liter te weinig. Ook de leghennen moesten inleveren: twee eiers per week. Voor ieder ei te weinig 1 DM boete. Ook mochten geen hennen "gezet" worden: eiers mochten niet uitgebreed worden. Zelfs voor de boomvruchten had de Duitse bezetter belangstelling.

Door hem zouden worden opgekocht:

eikels	aan 14 DM per 100 kg;
rode kastanjes	aan 11 DM per 100 kg;
beukennoten	aan 45 DM per 100 kg.

Schoolsoep.

In een verslag, door het provinciaal comiteit te Brugge gepubliceerd, lezen we dat op 31 december 1916 in 26 van de 56 gemeenten de schoolsoep was georganiseerd. 22.000 kinderen namen er aan deel.

Op 31 maart 1917 waren er reeds 34 gemeenten waar schoolsoep werd bedeed aan 31.614 kinderen. Ook in vier wezengestichten nl. te Aatrijke, Brugge, Oostende en Zande (zal wel Zevekote zijn) was er schoolsoep voor 600 kinderen.

Uit de statistieken, door het provinciaal comiteit opgesteld, halen we volgende gegevens in verband met Zedelgem:

Schoolsoep: jan. 1917	Aartrijke	Loppem	Veldegem
deelnemende kinderen (1)	1.055	368	400
aantal rantsoenen (2)	24.209	8.096	8.400
kosten: (3)	3.007,00	508,76	792,00
Toelage vanwege Nationaal Comiteit (4)	1.936,72	339,17	528,00
Provinciaal Comiteit (5)	484,18	84,79	132,00

In februari 1917 komt ook Zedelgem-dorp erbij. Dan krijgen we volgende cijfers:

	Aartrijke	Loppem	Veldegem	Zedelgem
(1)	942	382	400	600
(2)	21.666	8.788	9.600	15.600
(3)	2.428,67	587,30	966,00	1.713,39
(4)	1.619,11	381,53	644,00	1.142,26
(5)	404,77	97,88	161,00	285,56

In maart 1917:

	Aartrijke	Loppem	Veldegem	Zedelgem
(1)	947	382	400	600
(2)	25.110	10.300	10.800	14.400
(3)	3.013,20	839,48	1.317,10	1.789,20
(4)	2.008,80	559,65	864,00	1.152,00
(5)	502,20	139,91	216,00	298,20

Een verslag over de schoolsoep te Zedelgem in februari 1917 leert ons het volgende:

Aantal kantienen:	3
Aantal kinderen van 3 tot 6 j.:	37
Aantal kinderen van 6 tot 14 j.:	543
Niet-schoolgaande kinderen:	<u>16</u>
Totaal:	600

Aantal "ratioenen" in februari 1917: 15.600

Inkoopprijs per rantsoen en per dag: 0,15 fr

Samenstelling der soep:

"deze worden toeberaid met de meeste zorg en netheid".

Uur der schoolmaaltijden: 11 1/2 u 's morgens.

In april 1917 was het aantal ingeschrevenen voor de schoolsoep:

Aantal kinderen van 3 tot 6 j.:	45
Aantal kinderen van 6 tot 14 j.:	575
Aantal kinderen boven de 14 j.:	16
Aantal niet-schoolgaande kinderen:	<u>14</u>
Totaal:	650

Aantal rantsoenen in april 1917: 16.250

Inkoopprijs per kind en per dag: 0,1225 fr

Uur der maaltijden: 11 u 's morgens.

Tijdens deze aprilmaand 1917 werden in totaal 7.500 l. schoolsoep bereid aan 0,24 fr per liter en de totale kosten van het bereiden bedroegen 1.991,20 fr.

Van de kosten, gedaan voor de schoolsoep, werden 2/3 betaald

door het nationaal comiteit; 1/6 door het provinciaal comiteit en het resterende 1/6 moest door het plaatselijk comiteit worden gedragen.

Op 20 juni 1917 werd door het provinciaal comiteit gevraagd hoeveel kolen per maand Zedelgem nodig had voor het bereiden van de schoolsoep. Per kerende moest worden geantwoord. Dit antwoord, gegeven op 3 juli 1917, was: 5.000 kg.

De kosten voor de schoolsoep beliepen

in mei 1917:	1.758,40 fr
in juni:	2.053,95 fr
in juli:	1.460,99 fr
in augustus:	1.714,88 fr
in september:	1.390,70 fr
in oktober:	933,15 fr.

In november 1917 was er geen schoolsoep. Voor december 1917 belooft het provinciaal comiteit voedingswaren te zenden om met de schoolsoep *"voort te kunnen doen lijk vroeger"*.

Voor de schoolsoep van 1 tot 31 januari 1918 werd volgende rekening gemaakt:

- ontvangen vanwege het nationaal comiteit:	2.066,03 fr
- het schadelijk slot van december 1917 bedroeg:	105,61 fr
- betaald voor de schoolsoep in januari 1918:	2.117,94 fr
zodat er een <i>"schadig slot"</i> was van:	157,52 fr.

Volkssoop

Op 15 februari 1917 neemt het provinciaal comiteit te Brugge de beslissing de tweemaandelijksse toelage voor onderstandshulp A, nl. de hulp voor gewone noodlijdende mensen, te verhogen voor de gemeenten, die de volkssoop hebben ingericht. Daarenboven is het provinciaal comiteit voornemens in de toekomst die onderstandshulp A alleen nog te verlenen aan de gemeenten waar de volkssoop is georganiseerd. Die hulp zou dan verleend worden aan de plaatselijke comiteiten in evenredigheid met het aantal ingeschrevenen in de volkssoop.

Op 28 februari 1917 liet het Zedelgemse comiteit aan Brugge weten: *"De volkssoop zal met 15 maart ingericht worden, als wij het noodige kunnen bekommen"*.

In een brief, gedateerd op 27 februari 1917, liet het provinciaal comiteit weten dat ongeveer 1.500 ton kolen werden verwacht. Plaatselijke comiteiten werden uitgenodigd hun aanvraag te doen om een deel van die kolen te krijgen voor kosteloze bedeling aan noodlijdende gezinnen. Alleen echter gezinnen, ingeschreven bij het werk der volkssoop, mochten per maand en per gezin rekenen op 100 kg. kolen. De tussenkomst in de kosten vanwege het nationaal comiteit bedroeg 40 fr. per ton. Op 12 maart 1917 vroeg het plaatselijk comiteit van Zedelgem kolenrantsoenen aan voor 150 gezinnen, die deelnemen aan de volkssoop. Op 24 maart 1917 kwam vanuit Brugge de bevestiging dat maandelijks 100 kg kolen per gezin, in de volkssoop ingeschreven, kosteloos zouden worden gegeven. Gezinnen, die hiervan genoten, moesten dit laten inschrijven in hun *"eenzelvigheidsboekje"*. Op 10 april 1917 vroeg

het Zedelgemse comiteit kolen voor 200 gezinnen alsook 1.000 kg kolen per maand voor het bereiden van de volkssoep.

Ondertussen was te Veldegem en ook te Zedelgem de volkssoep ingericht.

Op de zitting van het provinciaal comiteit van 10 april 1917 werd aan het Veldegemse comiteit een hulpgeld toegekend van 23,62 fr voor het werk der volkssoep tijdens de maand maart 1917 alsook 113,32 fr als tussenkomst in de inrichtingskosten. Hetzelfde gebeurde voor het Zedelgemse comiteit op de zitting van het provinciaal comiteit van 21 april 1917. Als hulpgeld kreeg Zedelgem 36 fr voor de maand maart 1917 en 312,36 fr als tussenkomst in de inrichtingskosten.

Voor de maand april 1917 kreeg Zedelgem vanwege het provinciaal comiteit als toelagen:

1.995,18 fr in natura

1.470,80 fr in geld.

In maart 1917 waren er in Zedelgem-dorp 800 ingeschrevenen in de volkssoep. De bevolking van de ganse gemeente Zedelgem was dan 5.136. De totale kosten voor de volkssoep bedroegen dan 1.320 fr.

Voor april 1917 was er een aanzienlijke stijging. Het aantal ingeschrevenen in de volkssoep was opgelopen tot 1.462. Er werd maar eventjes 15.000 liter soep gemaakt en de totale kosten bedroegen 3.036,47 fr. Daarbij werden aan de ingeschrevenen voedingswaren ter waarde van 1.995,47 fr kosteloos bedeed.

In mei 1917: 1.400 ingeschrevenen; 15.400 liter soep werd verdeeld en de kosten bedroegen 2.535,29 fr. Kosteloos werden voor 1.451,18 fr aan voedingswaren bedeed.

In juni 1917: 1450 ingeschrevenen; kosten: 2.736,57 fr.

Vanaf deze maand werd aan 800 ingeschrevenen in de volkssoep, om de veertien dagen, een bon van 1,25 fr gegeven. Die kon ingewisseld worden voor voedingswaren in het magazijn van het comiteit.

In juli 1917: 1450 ingeschrevenen; kosten: 2.604,90 fr.

In augustus 1917: 1500 ingeschrevenen; kosten: 2.563,96 fr en 21.750 liter soep werd gekookt.

In september 1917 telde de totale bevolking van Zedelgem 5.196 inwoners; ingeschrevenen in de volkssoep: 1.450; kosten: 1890,01 fr en 16.675 liter soep werd bereid.

(t Vervolgt)

